

HORDALAND, SOGN OG FJORDANE STATSADVOKATEMBETER

Vest politidistrikt
Postboks 85
6901 FLORØ

Deres referanse:

Vår referanse:

Dato:

24/1719 - 6 / EST006

01.05.2025

Tilbakemelding på prioritering av alvorlige straffesaker IPA 12 ved Vest politidistrikt

1. Innledning

Det vises til brev av 20. februar då. fra politidistriktet som svar på vår anmodning om rapportering på status vedrørende sentralt prioriterte ikke påtaleavgjorte saker straffesaker eldre enn 12 måneder (IPA12) pr 1.2.25 i politidistriktet. Rapporteringen er en innarbeidet del av statsadvokatenes resultatoppfølging av politidistriktets straffesaksbehandling. Rapportering av denne art har skjedd halvårlig siden siste halvår 2017. En har ved denne anledning ventet med å gi tilbakemelding på rapporteringen til resultattallene for saksbehandling etter 1. tertial og rapportering i PSV forelås.

Det kan være nyttig å se på utviklingen av straffesaksbehandlingen ved Vest politidistrikt siden den første rapportering av denne art. Det var pr desember 2017 **1305** IPA 12 saker ved Vest pd mot **726** pr 1.2.25. I seg selv synes denne tilnærmede halvering imponerende. Mindre så om en tar i betraktning at IPA 12 pr 31.12.23 var **348**, et nivå som ble holdt forholdsvis tilsvarende lavt de foregående tre år. Man må faktisk tilbake til 2019 for finne en høyere eldre restanse enn nå. IPA 12 har steget jevnt gjennom 2024. Dette er en bekymringsfull utvikling. Tendensen ble påpekt ved rapportering i september 2024 og er forsterket ved inneværende rapportering. T1 tallene viser dog en liten reduksjon til 654 saker.

Både generell og spesiell restanseøkning forklares med politidistriktets økonomiske situasjon. En vil komme tilbake til dette avslutningsvis, men vil først kommentere tallene for den enkelte rapporterende enhet.

2. Portefølje ved de enkelte driftsenheter

Som ved tidligere gjennomganger er restansene brutt ned på etterforsker- og påtale-enheter ved GDE og ved spesialseksjonene i FEE.

2.1. Sogn og Fjordane GDE -Påtaleseksjon

Det rapporteres ingen sentralt prioriterte IPA 12 under etterforskning. Påtaleseksjonen rapporter på 8 saker hvorav 4 saker var avgjort pr tidspunkt for utferdigelse av rapporten fra politiet og de resterende ble opplyst forventet avgjort pr utløpet av mars.

Ved oppslag finner en at en av disse sakene ble avgjort 8. mai då. etter å ha hatt ett års tilnærmet passiv liggetid. Forholdet var ikke koordinert med annen sentralt prioritert sak på samme siktet til tross for at denne saken var oversendt ferdig etterforsket i mars.

Neste sak ble avgjort – henlagt - 11.2.då, påklaget og henleggelsen ble deretter omgjort av politiet av eget tiltak. Saken er et kompleks med flere voldssaker fra 2023 som alle har forholdsvis lang liggetid før nevnte henleggelse og der det altså nå påløper ytterligere tid før ny avgjørelse.

Siste sak er en grov narkotikasak fra 2023, tilsynelatende med liggetid fra februar 2024 som er ferd med å avgjøres på tidspunkt for utarbeidelse av denne tilbakemelding.

Ved denne type rapportering har en vanligvis ikke gått inn på enkeltsak ut over å konstatere at det foreligger en plan. Her synes imidlertid å være noen få alvorlige saker som ikke er fanget opp, eller ikke fulgt opp i eller etter porteføljesamtalene i en påtaleenhet som vanligvis ellers ikke har særlig restanse. Det er som nevnt for øyeblikket ingen restanse IPA 12 ved etterforskningsenheten. Dette er bra.

2.2. GDE Hordaland

Det rapporteres på 11 saker, en hos påtaleseksjonen og resten hos etterforsker.

Den ene saken hos påtaleseksjonen sees avgjort – henlagt. Samme siktet har imidlertid ytterligere 23 (!) uavgjorte saker, med eldste forhold fra 2023. Skjønt disse ikke er alvorlige eller sentralt prioriterte i seg selv, bærer det bud om en høy kriminell aktivitet som burde påkalle oppmerksomhet. Ytterligere en grov narkotikasak sees uavgjort etter lengre liggetid.

Til etterforskning ligger 10 saker hvorav ett kompleks med fem saksnumre i sak om overgrep mot mindreårig mv. Politiet påpeker selv manglende fremdrift i saken. Komplekset ble opplyst forventet avgjort medio mars, men er tilsynelatende fremdeles under etterforskning i mai.

Det fremstår generelt som det er god styring på sakene, men at noe blir liggende lenge i påvente av ferdigstilling av rapporter.

2.3. GDE Bergen, Askøy, Øygarden

Det rapporteres på 2 saker – begge hos etterforskning. Det ene sees å være et kompleks med 5 saksnumre med registrering i oktober 2023. Saken har mange beslag, flere gjøremål og synes å ha hatt en viss fremdrift hele tiden, selv om det kunne gått fortere. Den andre saken sees avgjort nå. Denne porteføljen gi ikke grunn til bekymring på grunn av de alvorlige sakene, men på grunn av volum og redusert bemanning/erfaring

Årsaken til det lave antallet sentralt prioriterte saker IPA 12 ved enheten opplyses å være en omstrukturering der etterforskning og påtalebehandling av mishandling i nære relasjoner er overført til spesialseksjonen for vold og seksuelle overgrep. Det påpekes betydelig reduksjon i kapasiteten ved påtaleseksjon og etterforskende enheter ved GDE BAØ til fordel for de mer spesialiserte påtaleseksjonene og etterforskningsenhetene. En slik allokering er i utgangspunktet i samsvar med oppfordring om å prioritere det mest alvorlige i porteføljen, men har naturligvis noen begrensninger like fullt. En kommer tilbake til dette nedenfor.

Ut over dette etterforskes fire saker om voldtekt som er blitt over et år gamle ved GDE BAØ. Samtlige fire saker er imidlertid ferdig påtaleavgjort ihht oppgitt plan på tidspunkt for denne tilbakemelding. Det er bra.

2.4. Org krim, Øko og Miljø

2.4.1. Øko påtale

For økonomiporteføljen rapporteres for påtaleseksjonen på 49 IPA 12 opp fra 22 saker ved rapportering i august 2024. 16 av sakene inngår i komplekser som vedleggssaker. Ved oppslag ser en videre at det treffes påtalevedtak fortløpende i samsvar med hva som er forespeilet i oversendte oversikt. Dette er betryggende og indikerer kontroll med porteføljen, selv om den er voksende.

2.4.2. Øko/miljø (SØMA)etterforskning

For etterforskningsseksjon SØMA meldes om 91 saksnumre mot 56 i august – hhv 26 og 31 saker hører til i to store kompleks som utgjør mye volum. En ser ellers at det for flere av sakene etterspørres mer oppfølging fra påtaleansvarlig mht avgrensning og angivelse av tema for etterforskning og at flere saker står inaktive i påvente av opplysninger fra eksterne eller at siktede skal kunne avhøres. Kapasitet på påtale til å følge opp sakene også i etterforskningsfasen er avgjørende for denne del av distriktets portefølje. Det gis god beskrivelse av forbigående bemanningsutfordringer. Vi legger til grunn at både som en følge av innretningen på bekjempelse av kriminelle nettverk og på grunn av porteføljens andel av prioriterte kompliserte saker, vil ikke bemanningen ved påtaleseksjon eller etterforskerne knyttet til SØMA, bli varig redusert.

Det rapporteres på tre miljøraker satt ut til GDE med grundig etterforskningsplan som opplyses å ikke bli prioritert av Bjørnafjorden og Askøy og Øygarden politistasjon. Sakene er

alle godt over et år. Det forutsettes uten videre at en politistasjon kan etterforske et fåtall spesiallovsaker etter en etterforskningsplan. Dette antas å være et spørsmål om ledelse ved de aktuelle tjenestested.

2.4.3. Orgkrim påtale og etterforskning

For organisert kriminalitet rapporteres på tre saker i fase påtale og 6 i fase etterforskning. I skrivende stund kun en større narkotikasak hos påtale. Den har ligget uavgjort siden januar på grunn av manglende kapasitet ved påtale. Flere av sakene på etterforskningsstadiet mangler på tidspunkt for rapportering også føring fra påtaleansvarlig. Også her gis en god beskrivelse av kapasitetsutfordringer delvis på grunn av lengre aktorater og konstitusjon hos statsadvokaten for en erfaren jurist og ellers permisjon/turn over. Det vises til hva som er anført over vedr SØMA. Kapasiteten på dette felt forutsettes bedret etter hvert – restansen illustrerer i så måte viktigheten av god påtalekapasitet for å unngå stans i fremdrift av straffesak.

2.5. Seksjon for Vold og seksuelle overgrep

Rapporteringen er inndelt i saker vedr mishandling i nære relasjoner, voldtekt og annet.

Det rapporteres en sak om voldtekt i fase påtale. Den er senere avgjort ihht plan. For fase etterforskning er det, som over nevnt 4 ved BAØ, alle avgjort nå.

Det rapporteres på 14 saker vedr mishandling i nære relasjoner, 5 hos påtale og 9 til etterforskning. Som angitt innledningsvis er det tatt grep ved å skjerme påtalejuristene med ansvar for disse sakene ved v/S og etterforskningen er bistått av FEE. Samtlige saker synes nå godt behandlet. Samtidig ser en at nye saker kommer over 12 måneders terskelen slik at det pr utløp av T1 var 18 saker IPA 12 i denne kategorien.

Den øvrige portefølje ved V/S som det rapporteres på gir ikke grunn til nærmere kommentar. Det ser ut til å være god kontroll.

3. Generelt om porteføljekontroll og kapasitet

Politidistriktet oppgir, nå som ved forrige rapportering, en anstrengt økonomisk situasjon som nødvendiggjør streng prioritering. Det er tatt ned kapasitet ved GDE og det er overført saker fra GDE til spesialseksjoner som tidligere var opplyst å være de mest kapasitetsutfordrede. Imidlertid synes det som om etterforskningen av disse sakene går bedre eller mer effektivt ved spesialseksjonene enn ved GDE. En har ikke nå grunnlag for forklaring, men ekspertise og rutine, kan ha en stor betydning. Imidlertid bør de GDE som skal ha etterforskningsansvar kunne forventes å levere innen rimelig tid på gode planer fra påtaleansvarlig. Dette vil være et ledelsesspørsmål å se til.

Politidistriktet henlegger nå svært mange saker. Med en oppklaringsprosent 42%, er det likevel bare 85% av de oppklarte som ender med positivt påtalevedtak. Dette er samme andel som i 2021, men da var oppklaringsprosenten 54%. Samtidig øker antall IPA 12 som angitt innledningsvis og saksbehandlingstiden øker igjen noe etter flere års nedgang. For de svært alvorlige sakene (Kategori A) er oppklaringsprosenten nede i 37%, men her er andel positive påtalevedtak av oppklarte saker noenlunde stabilt – 76%. En ser at for mishandling i nære relasjoner, er oppklaringsprosenten lokalt markert lavere enn nasjonalt, 14% mot 25%. For grov kroppskrenkelse og kroppsskade er det samme forholdet 38% mot 50%.

Det påpekes i politidistriktets rapportering at det finnes en forholdsvis omfattende beholdning av saker med overgrepsmateriale, strl § 311. På rapporteringspunkt var dette 42 saker, pr T1, var dette tallet sunket til 36. Det er i rapporteringen anmodet om en revurdering/oppmykning av rutinene for opprettelse av saker. Vest pd har forholdsvis høy oppklaring på disse sakene som opprettes stort sett etter beslutning ved en etablert sivilingsenhet som vurderer eksterne meldinger oversendt via KRIPOS (NCMEC). Det er en erfaring over lengre tid at en gjennom etterforskning av disse sakene kommer i posisjon overfor flere overgripere som når sine fornærmede via internett. Sakene anses således viktige og innsatsen sier noe om politidistriktets kapasitet og kapabilitet hva angår etterforskning av overgrep mot barn. Det er berammet et møte med politidistriktet for å få presentert politidistriktets syn og en situasjonsbeskrivelse.

Basert på den mottatte rapport og de planer som der fremgikk og situasjonen ved distriktet pr. utløp av T1, synes straffesaksbehandlingen å være under kontroll, men med anstrengt kapasitet. Det brukes spesialavsnitt for å avlaste GDE, det er en vedvarende høy andel eldre saker i porteføljen og kapasiteten både for påtale og etterforskning synes for øyeblikket svakest der det skulle satses: økonomi og org krim, en evt styrkning opplyses å ville gå på bekostning av vold og sedelighet. Det foretas i slike situasjoner henleggelser i stort volum og det er et ledelsesansvar å påse at flest mulig saker med oppklaringspotensiale blir adekvat fulgt opp og at fremdrift sikres i de rette sakene.

Eirik Stolt-Nielsen
førstestatsadvokat

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Gjenpart

Gunnar Fløystad

Politidirektoratet

Riksadvokaten

Mottakere

Vest politidistrikt